

Vzdrževanje kmetijske krajine za ptice in metulje na Goričkem „GORIČKA KRAJINA“

Gregor Domanjko, Katarina Denac in dr. Stanko Kapun

Novinarska konferenca, Grad, 13. september 2019

Visoka biotska raznovrstnost in krajinska pestrost

Rumena maslenica

Gorski narcis

Travniške vrste orhidej

Temni mravljiščar

Travniški postavnež

Smrdokavra

Veliki skovik

Dolgokrili netopir

Izhodišča projekta - neugodno stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov

- ▶ 800 ha manj travnikov opredeljenih kot HT med 2003 in 2011
- ▶ Izginilo je več kot 29 % polnaravnih suhih travišč (koda 6210*)
- ▶ Za tretjino so se zmanjšale površine nižinskih ekstenzivno gojenih travnikov (koda 6510)
- ▶ Drastično se je zmanjšalo število velikega skovika; 160 parov v 2004, 55 parov v 2014
- ▶ Izumrle so 4 vrste dnevnih metuljev v zadnjih 20 letih
- ▶ Površina primernih travnikov za metulje mravljiščarje se je med 2002 in 2006 zmanjšala za 6 %.

Izhodišča projekta - neugodno stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov

Predstavitev projekta „Gorička krajina“

Akronim projekta:	GORIČKA KRAJINA
Naslov projekta:	Vzdrževanje kmetijske krajine za ptice in metulje na Goričkem
Vodilni partner:	Javni zavod Krajski park Goričko (JZ KPG)
Projektni partnerji:	Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije - zavod Murska Sobota (KGZS - ZMS)
Trajanje projekta:	1. 12. 2017-30. 11. 2021
Vrednost projekta:	1.785.353 €; od tega JZ KPG 1.598.846,00 €
Projekt sofinancirata:	Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) (80%) Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije (20%) Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike za obdobje izvajanja 2014-2020

Predstavitev projekta „Gorička krajina“

Glavni cilj:
Ohraniti ali izboljšati
živiljenjske pogoje in stanje
za 10 živalskih vrst in
3 habitatne tipe

Končni rezultat:
izboljšanje stanja na 187 ha
površin

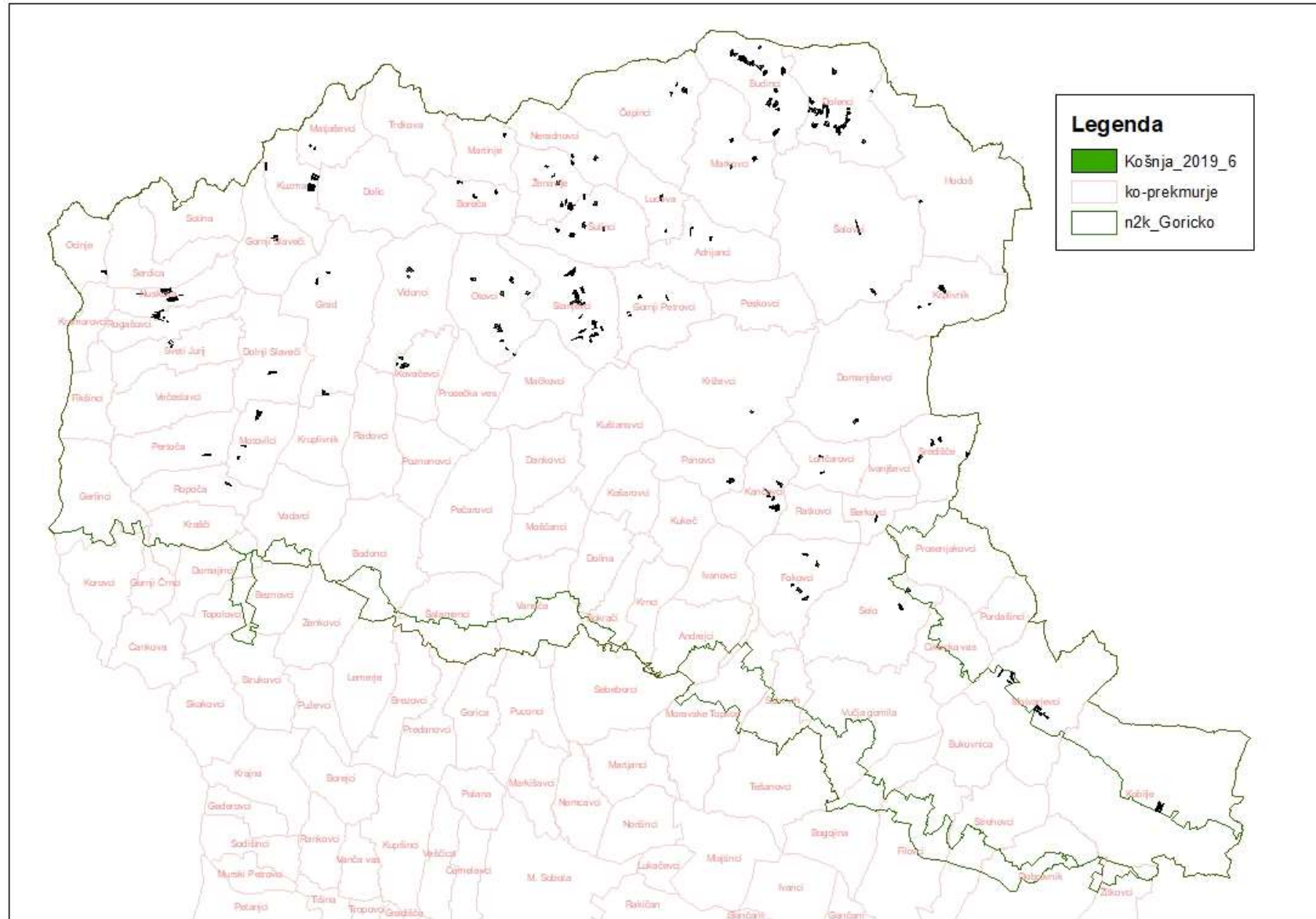

Obnova travnikov - za namene izboljšanja stanja ohranjenosti travniških HT in ciljnih vrst

- ▶ Suhi travniki, mokrotni travniki in nižinsko ekstenzivni travniki - 70 ha
- ▶ Veliki skovik - 3 ha
- ▶ Hribski škrjanec - 1 ha
- ▶ Metulji mravljiščarji - 30 ha
- ▶ Metulj travniški postavnež - 2 ha

Obnova travnikov - izboljšanje stanja ohranjenosti travniških HT in ciljnih vrst

Obnova travnikov - izboljšanje stanja ohranjenosti travniških HT in ciljnih vrst

- ▶ Odkupili 56 ha oziroma 371 parcel v vrednosti 265.000 EUR
- ▶ Na preostalih travnikih sklenili pogodbe o košnji
- ▶ 676 različnih parcel v 42 katastrskih občinah
- ▶ Nagovorili več kot 300 različnih lastnikov (3 kontinenti)
- ▶ 181 cenilnih poročil v vrednosti več kot 35.000 EUR-za vsako parcelo ali več parcel potrebno cenilno poročilo o vrednosti travnika
- ▶ Za košnjo oz. obnovo travnikov izbrali zunanjega izvajalca v vrednosti 304.000 EUR
- ▶ Pred košnjo popisali botanično sestavo na 70 ha travnikov
- ▶ Iščemo kmete in zainteresirane osebe za košnjo in pridobivanje krme iz travnikov

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Obnova travnikov - za namene izboljšanje stanja ohranjenosti metuljev mravljiščarjev in travniškega postavneža

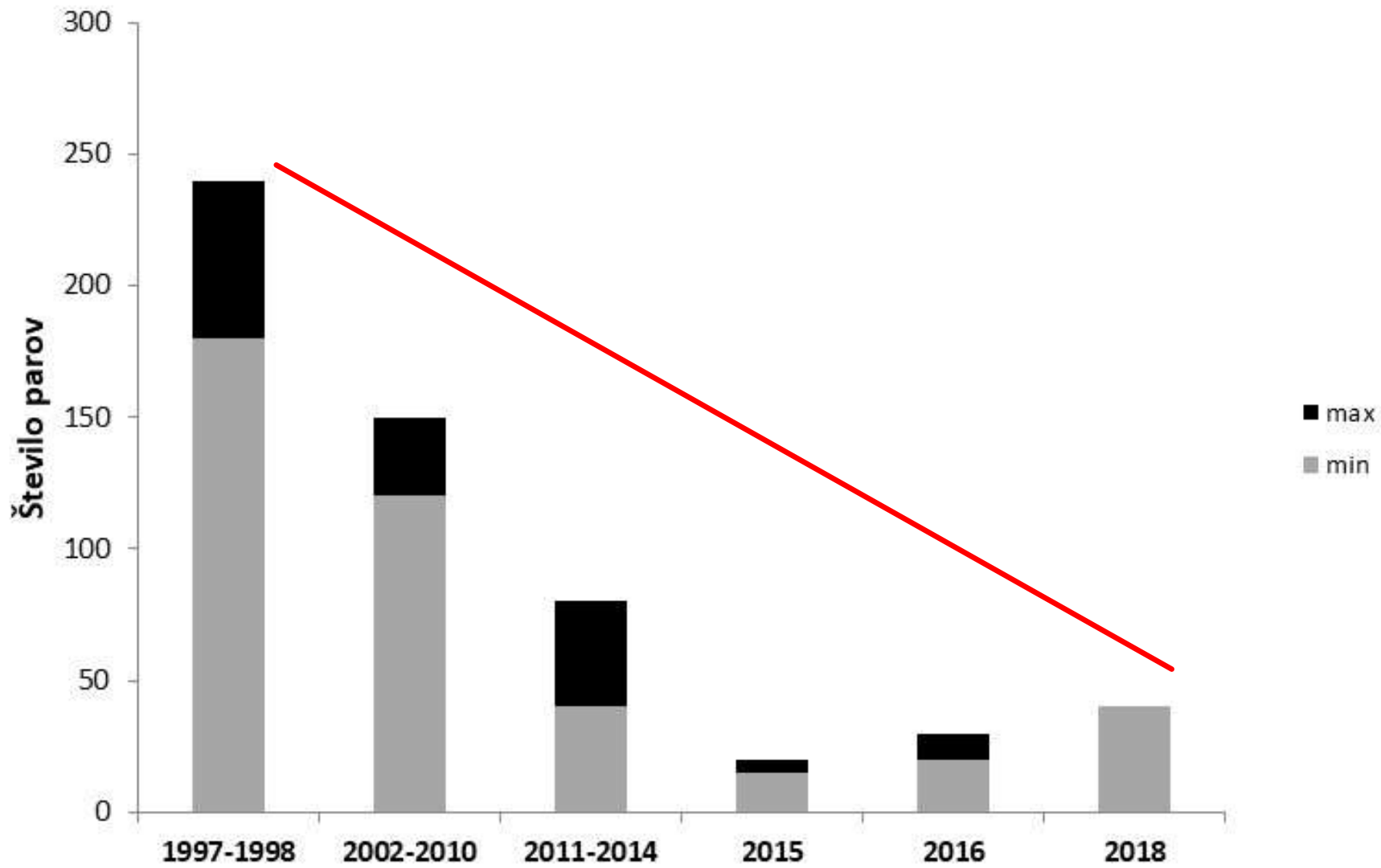

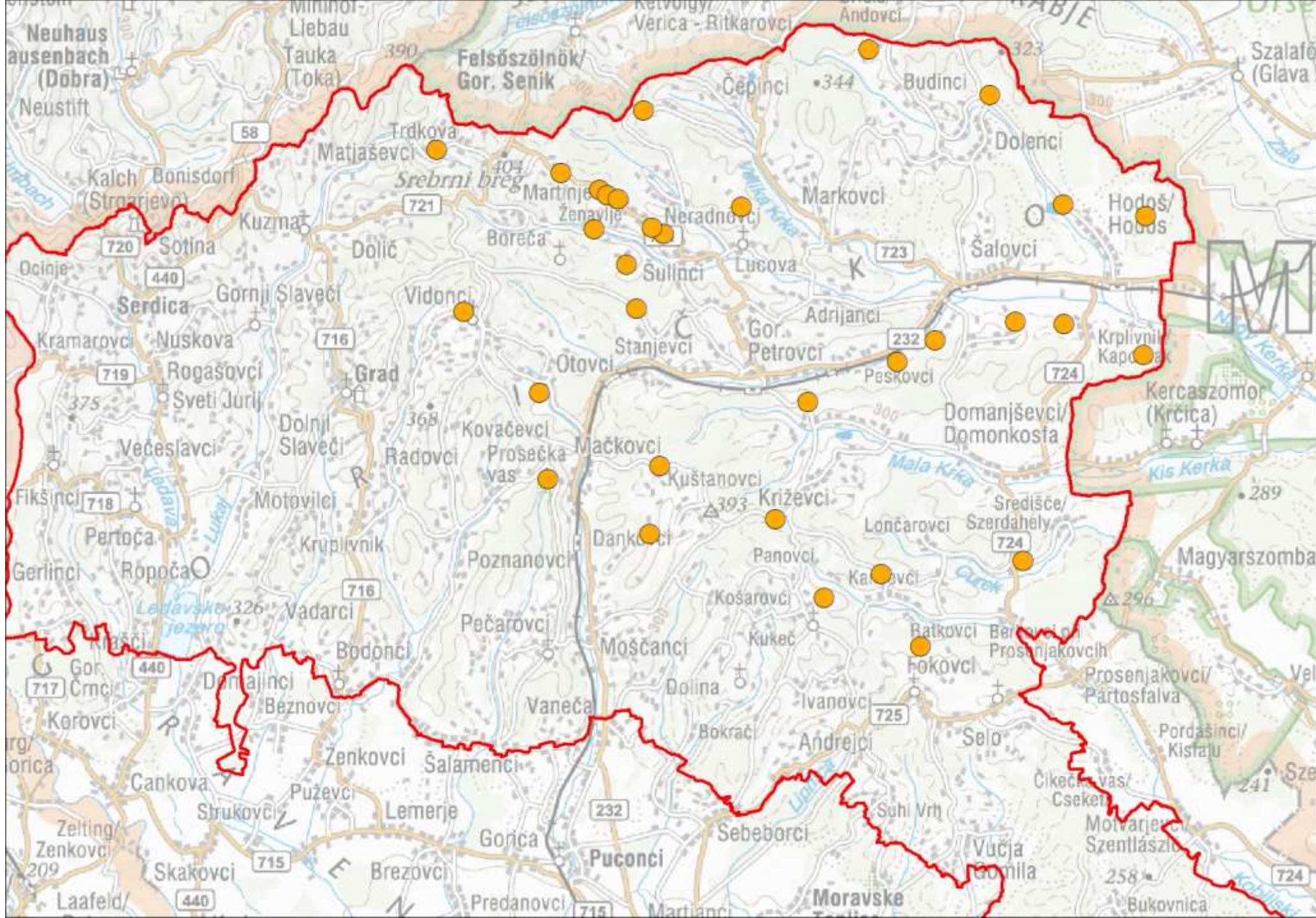
Obnova travnikov - za namene izboljšanje stanja ohranjenosti hribskega škrjanca

ROPSKA UNIJA
OPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
OŽBA V VAŠO PRIHODNOST

SKA UNIJA
I SKLAD ZA
LNI RAZVOJ
V VAŠO PRIHODNOST

UNIJA
AD ZA
AZVOJ
SO PRIHODNOST

EVROPSKA UNIJA
OPERAČNI PROGRAM
RURALNI RAZVOJ
VAŠA PRIHODNOST

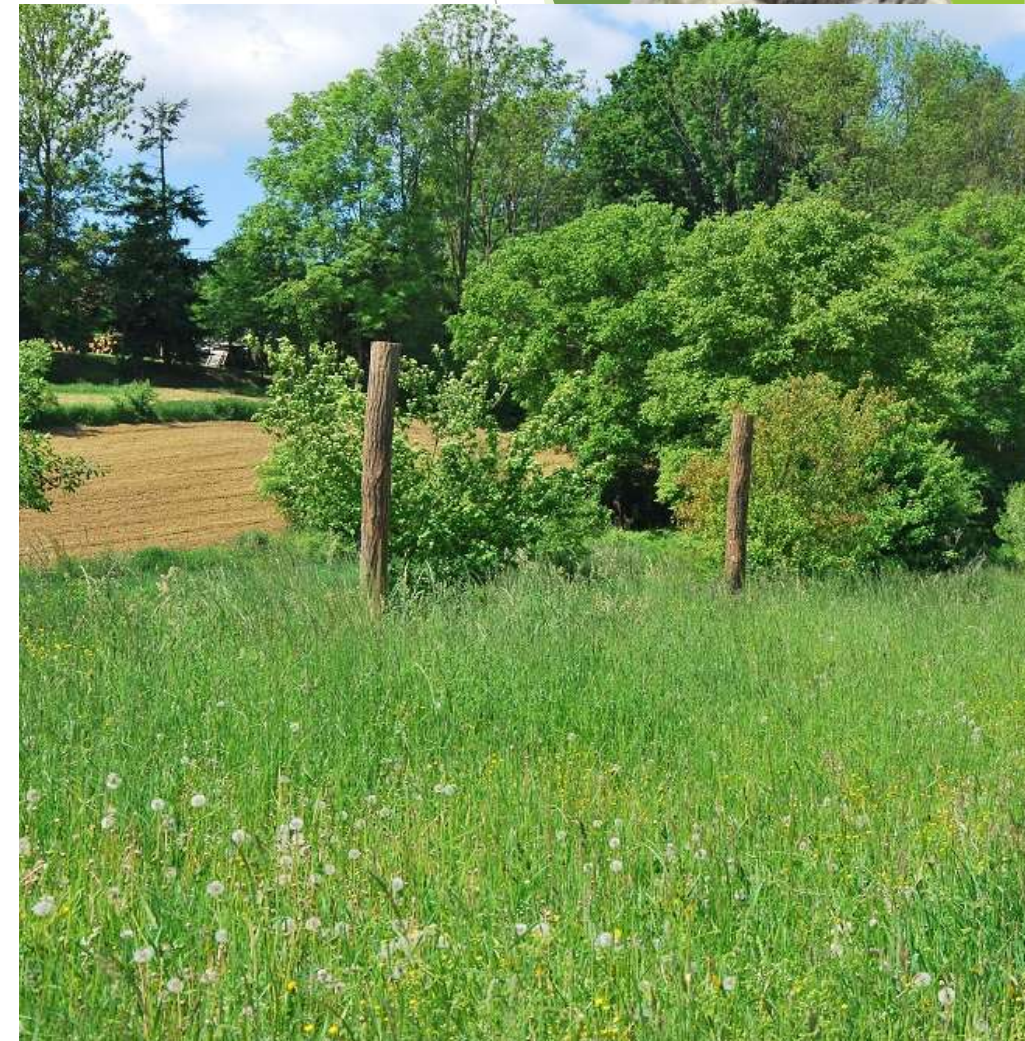

Obnovili 950 sadnih dreves - za namene izboljšanje stanja ohranjenosti velikega skovika

Postavili 168 (od 400) posebnih lesenih drogov-lovnih prež za ptice - za namene izboljšanje stanja ohranjenosti velikega skovika

Veliki skovik

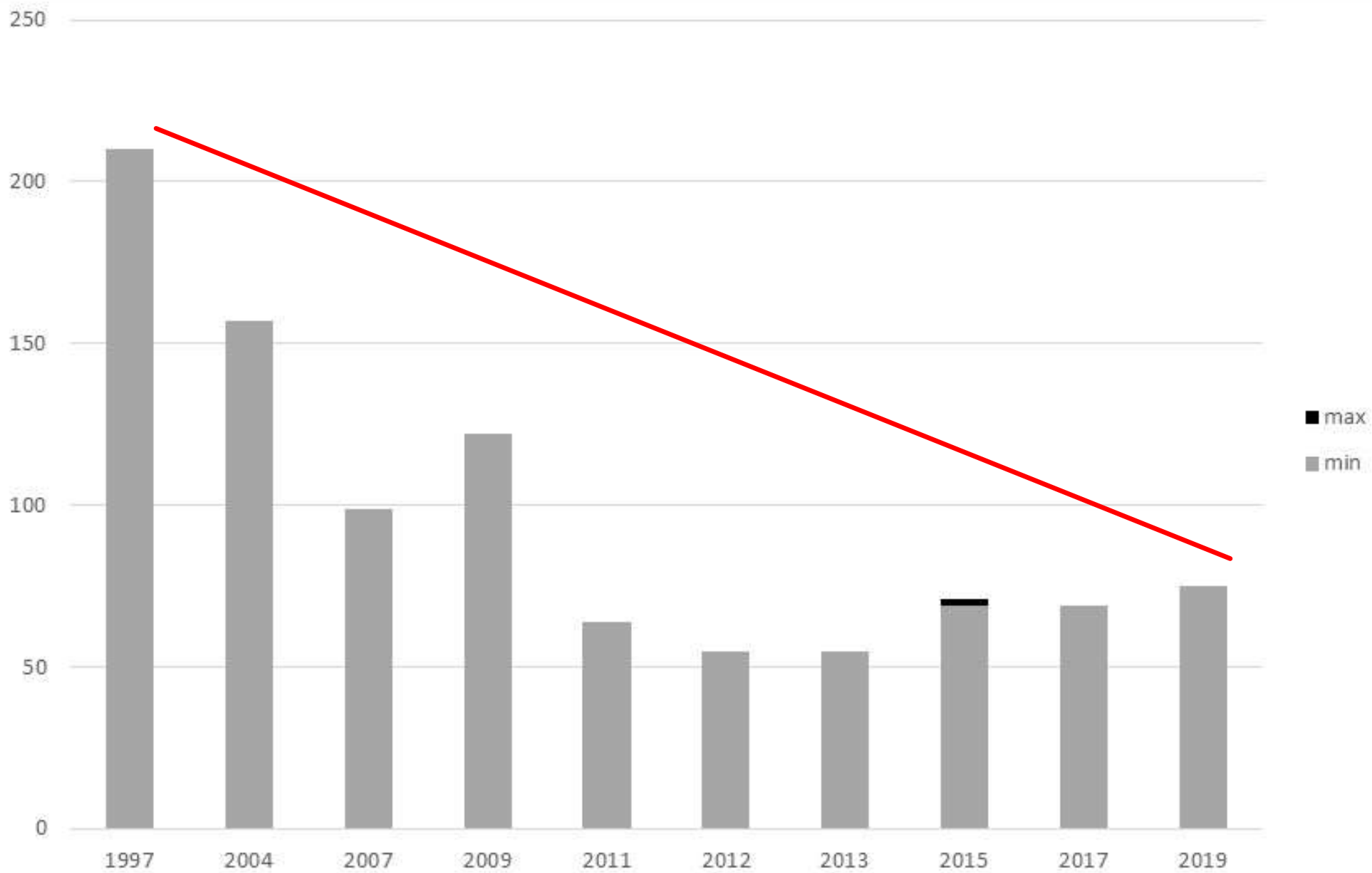
Aktivnosti:

- ▶ Zasaditev 25 ha novih visokodebelnih sadovnjakov
- ▶ Pogodbeno varstvo 40 ha habitatov-visokodebelnih sadovnjakov in travnikov za velikega skovika
- ▶ Zasaditev mejic (3.000 m)
- ▶ Zasaditev 40 solitarnih dreves

Število klicočih samcev

DOPPS

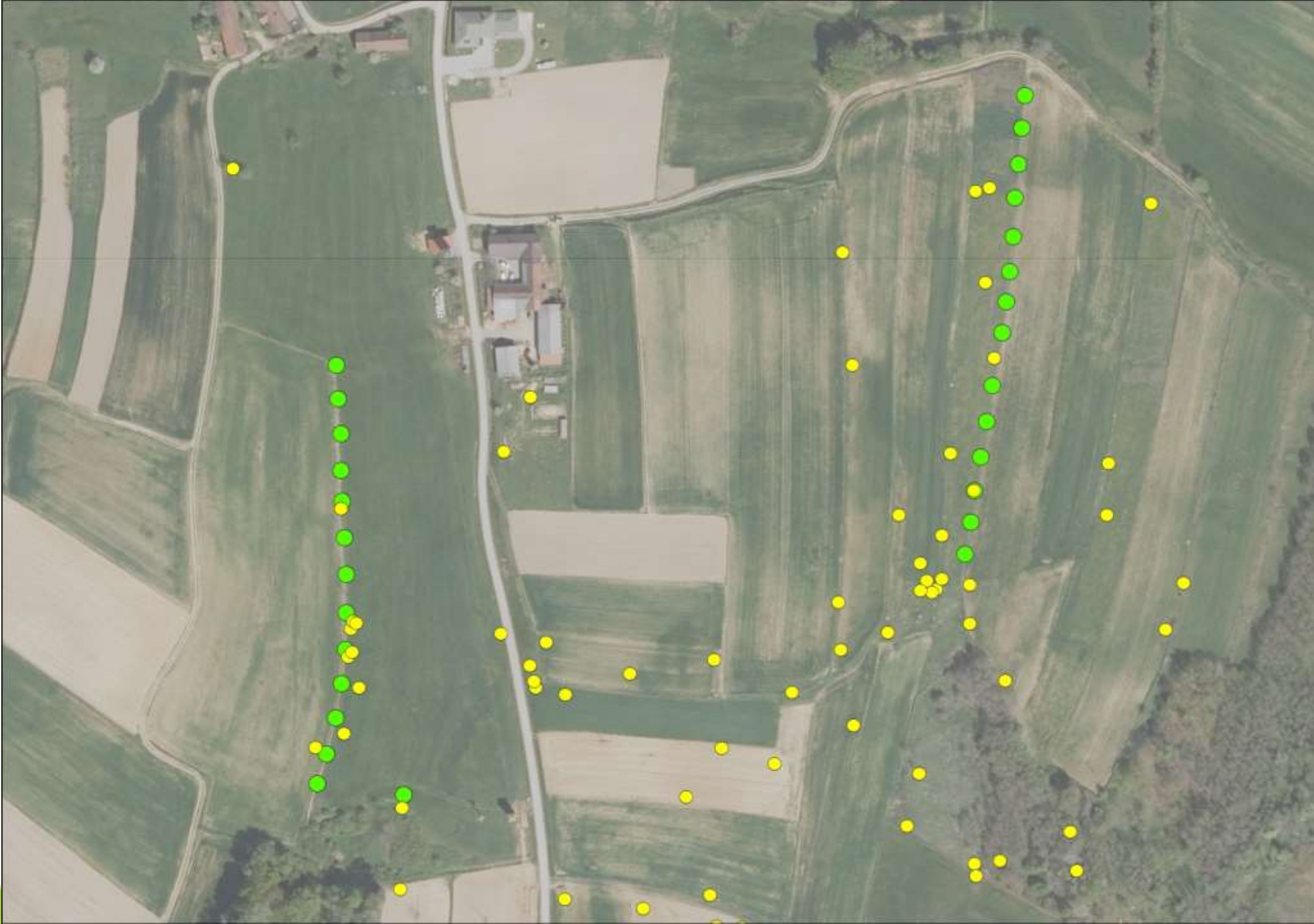
MURSKA SOBOTA

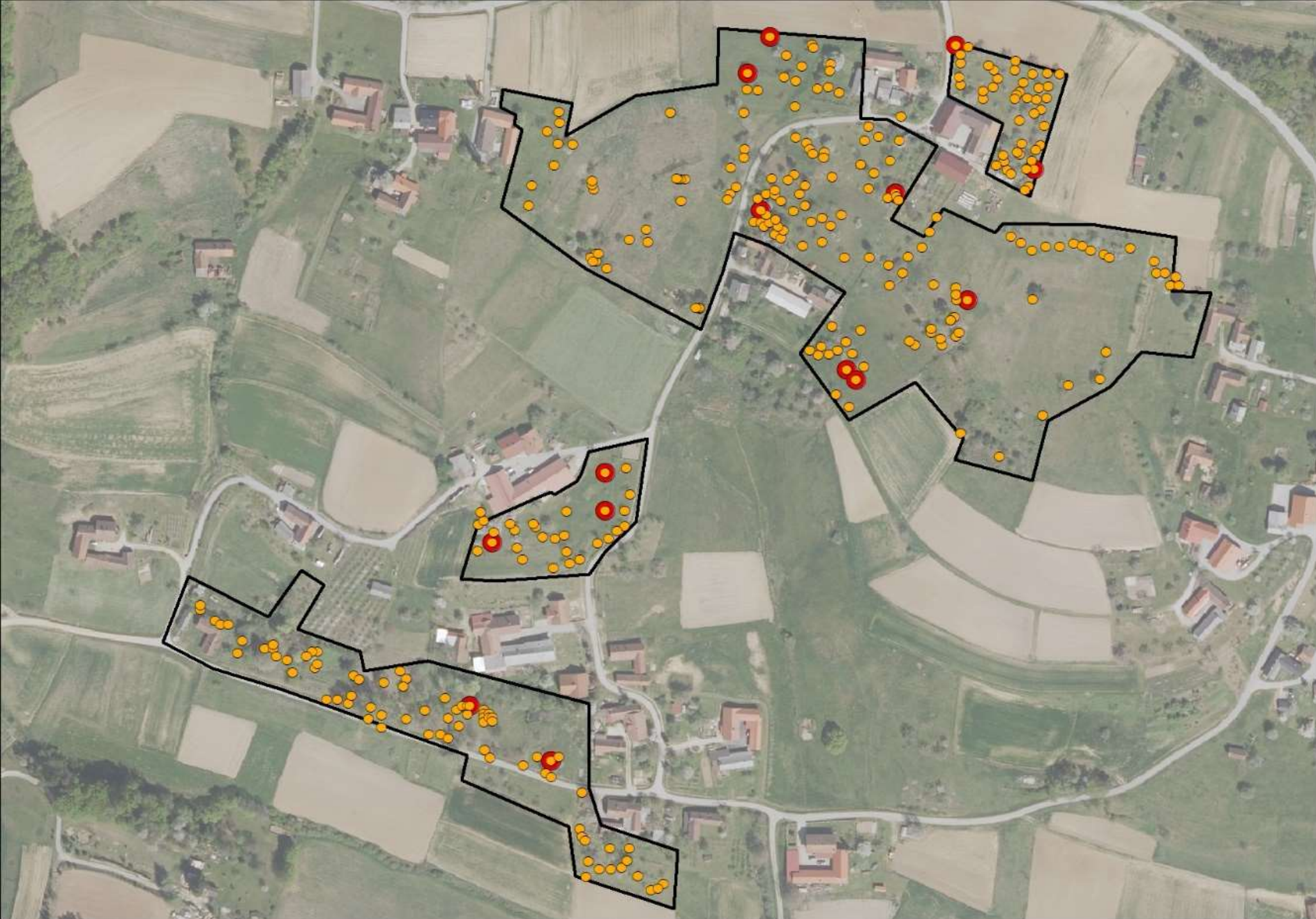
REGISTRIRANI KRAVCI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

A UNIJA
LAD ZA
RAZVOJ
VAŠO PRIHODNOST

Staro drevje - novo življenje

Stara sadna drevesa z dupli so dom številnih ogroženih živali. V njih vzrejajo svoje mladiče veliki skoviki, smrdokavre, pogorelčki, sinice in škorci, zatočišče pa tam najde tudi zelo redek hrošč puščavnik. Dupla nastanejo z obrezovanjem večjih vej ali pa jih iztešejo žolne in detli.

Veliki skovik, med ljudmi zaradi svojega oglašanja bolj znan kot čuk, je kljub svojemu imenu ena najmanjših evropskih sov in edina selivka med njimi. Zimo preživi v Afriki in se k nam vrne šele v začetku aprila.

Veliki skovik se na Goričkem hrani predvsem s kobilicami, bramorji in poljskimi murni, občasno pa tudi z voluharicami in mišmi. Lovi jih na pozno košenih travnikih, v grmiščih, mejicah in opuščeni vinogradih. Pri tem potrebuje preže - odmrle veje na drevju, posamezna drevesa, žice ali kole ograj.

Pomagamo mu tako, da ne zapiramo dupel, sadimo nove visokodebelne sadovnjake (predvsem jablane) in drevesne mejice, na robu travnika postavljamo lesene kole, ne uporabljamo strupa proti bramorju ter pustimo del travnika nepokošen do sredine avgusta.

Če slišite ali vidite velikega skovika, bomo na Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) veseli vašega klica!

T: 01 426 58 75 M: 041 712 796 E: dopps@dopps.si

Več o velikem skoviku najdete na spletni strani DOPPS in društveni Facebook strani.

w: ptice.si

f www.facebook.com/pticeDOPPS

ptice.si

Pogorelek
Foto: Peter Buchner

Smrdokava
Foto: Marko Zubovšek

Mladca velikega skovika
Foto: Mojca Podmetnik

Visokodebelni sadovnjak
Foto: Damijan Denuc

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Veliki skovik - izvedene aktivnosti KGZS za kmete

- ▶ Kmetijski svetovalci so individualno nagovarjali kmete, da se vključijo v pogodbeno varstvo. Na desni strani travnik vključen v pogodbeno varstvo - z nepokošenim pasom trave, kjer veliki skovik lahko lovi žuželke.
- ▶ Sodelovali pri obrazložitvi upravičenih stroškov, v okviru pogodbenega varstva za ohranjanje velikega skovika.
- ▶ Sodelovali pri določitvi obtežbe na pašniku, ki smo ga vzpostavili v Dolencih.

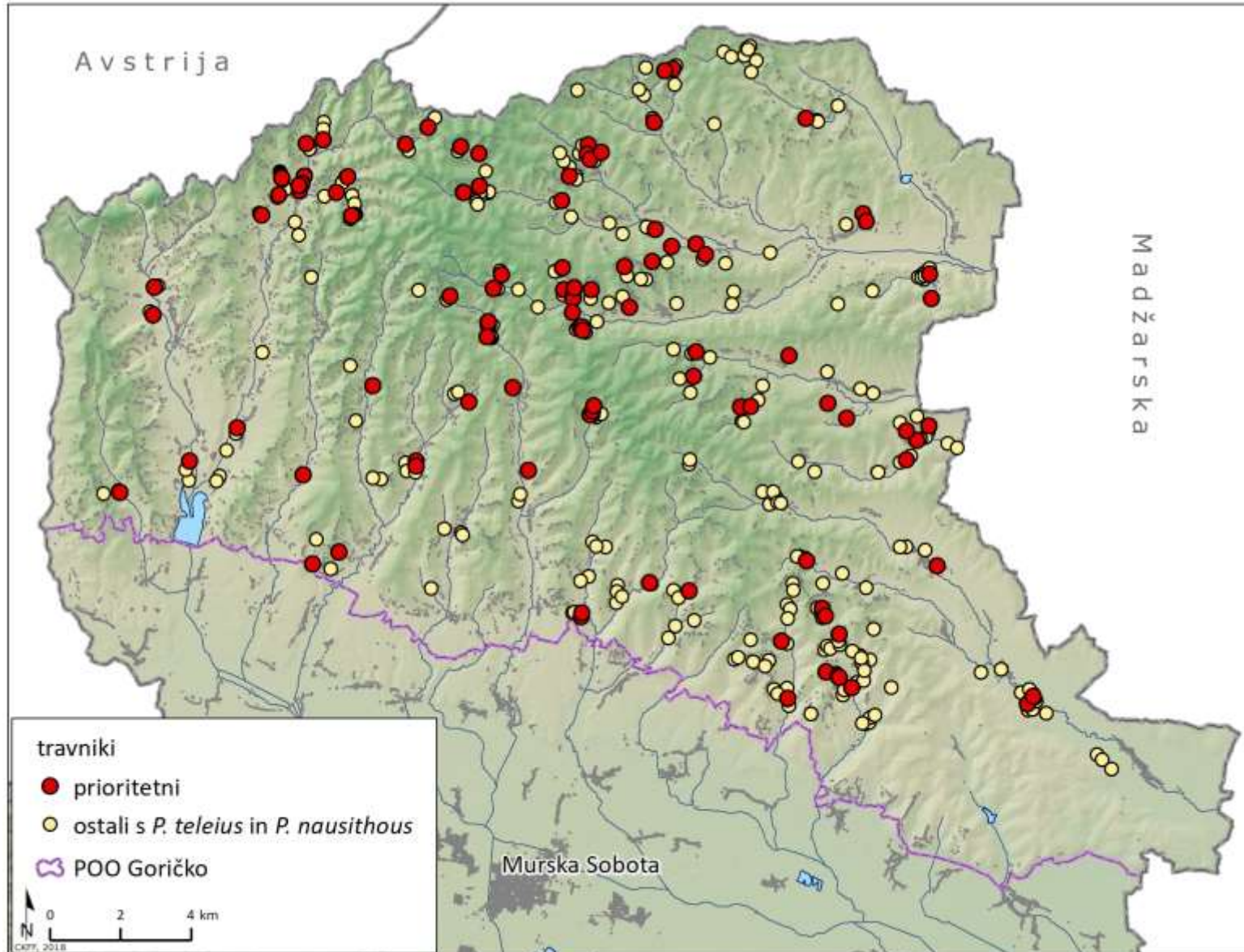
Veliki skovik - izvedene aktivnosti KGZS za kmete

- ▶ Po predavanjih KOPOP nagovarjali kmete v vključevanje v pogodbeno varstvo za ohranjanje travnikov.
- ▶ V naslednjih dveh letih bomo aktivno sodelovali pri nagovarjanju kmetov, da se vključijo v košnjo travnikov v okviru projekta in v košnjo po projektu.

Strašničin in temni mravljiščar - analizirali 600 ha izbranih travnikov za pogodbeno varstvo

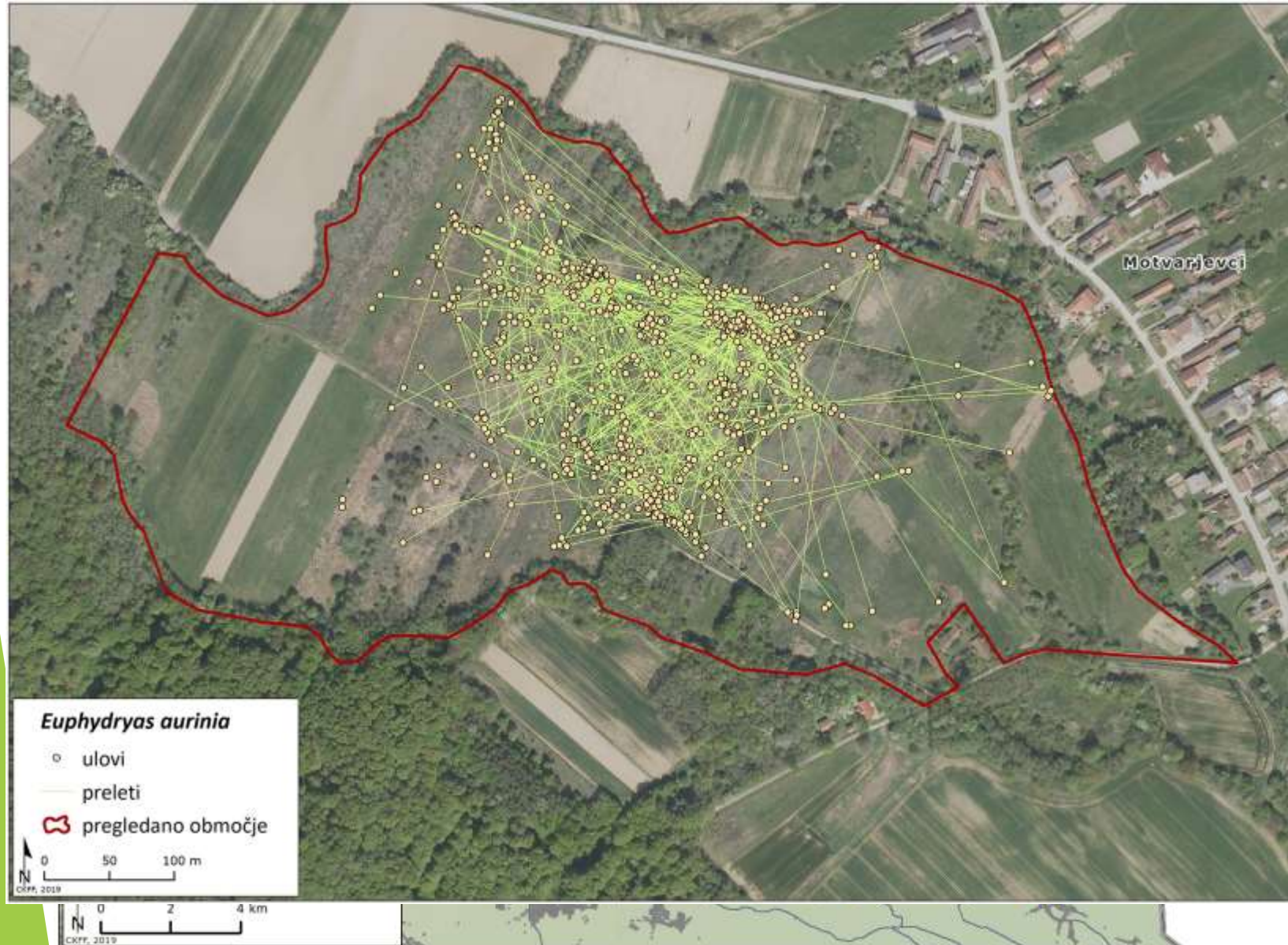

Vir: CKFF

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Travniški postavnež - ocenili velikost populacije za pripravo ukrepov in sklepanje pogodbenega varstva

Vir: CKFF

Pogodbeno varstvo

Veliki skovik:

- ▶ Cilj 40 ha; dogovorili za 5,1 ha
- ▶ Cilj 50 dreves z dupli primernimi za gnezdenje; dogovorili za 10

Hribski škrjanec:

- ▶ Cilj 7 ha; dogovorili za 8,6 ha

Strašničin in temni mravljiščar:

- ▶ Cilj 40 ha; dogovorili za 0 ha (popisali več kot 600 ha primernih travnikov)

Travniški postavnež:

- ▶ Cilj 3 ha; dogovorili za 2,9 ha

Puščavnik:

- ▶ Cilj 50 dreves (pregledali 230 glavatih vrb)

Škrlatni kukuj:

- ▶ Cilj 40 dreves

Netopirji - navadni netopir, mali podkovernjak in dolgokrili netopir

- ▶ Pregledali 26 stavb - kulturnih spomenikov lokalnega pomena, potencialnih zatočišč netopirjev
- ▶ Sklenili pogodbo o varstvu o netopirjev v nekdanji šoli v Kančevcih

Namestili 13 novih svetilk (namesto 25 starih reflektorjev) na 8 cerkvah in 1 kapeli

Zmanjšali svetlobno onesnaženje in vplive na ljudi in živali

Očistili gvano netopirjev in golobov v cerkvi Marijinega vnebovzetja pri Gradu

V Kančevcih pripravili prvo stalno razstavo o netopirjih v Sloveniji - OTVORITEV DANES ZVEČER

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Informirali in komunicirali

- ▶ Začeli snemati 5 krajših dokumentarnih filmčkov o rabi travnikov in vrstah
- ▶ Natisnili brošuro/novičnik o netopirjih za tuje obiskovalce (1/4)
- ▶ Izvedli 13 naravoslovnih dnevov za goričke šole in 1 naravoslovno-delovno akcijo z dijaki Biotehniške šole v Rakičanu
- ▶ Izvedli 4 vodene izlete za ljubitelje ptic
- ▶ Vzpostavili spletno podstran projekta
- ▶ Objavili več kot 20 prispevkov v občinskih glasilih in lokalnih tiskanih medijih

GORIČKO

Zahvala sodelavcem - Darji, Janiju, Tadeju in Larisi

Hvala vam za vašo pozornost!

Info:

gregor.domanjko@goricko.info

katarina.denac@dopps.si

karel.hari@kgzs-ms.si

Avtorji fotografij in risb: Gregor Domanjko, Larisa Gregur, Janez Gašparič, Darja Kuronja, Kristjan Malačič, Mojca Podletnik, Tadej Törnar, Marko Zabavnik, Jurij Mikuletič

